

Kommunal- og moderniseringsminister
Nikolai Astrup

Oslo, 30.11.20

Innspill til Nasjonal handlingsplan for FNs bærekraftsmål

Vi viser til KMD sitt arbeid med en handlingsplan som skal munne ut i en stortingsmelding om Norges innsats for å nå FNs bærekraftsmål innen 2030. CIENS gir med dette innspill til arbeidet.

CIENS er et strategisk samarbeid mellom flere ledende Oslo-baserte forskningsinstitusjoner innen miljø og klima. Vi har ledende forskningsmiljøer innen klima, natur og miljø, og innen fagdisiplinene naturvitenskap, samfunnsvitenskap og humaniora. Medlemmene i CIENS-samarbeidet omfatter CICERO Senter for klimaforskning, NINA, NIVA, NIKU, NILU, Meteorologisk institutt (MET), Universitetet i Oslo, Transportøkonomisk institutt og By- og regionforskningsinstituttet NIBR/OsloMet.

KMD ber om å få innspill og innsikt til arbeidet med en nasjonal handlingsplan for FNs bærekraftsmål, som skal legges frem for Stortinget våren 2021. KMD er opptatt av å få innspill på følgende problemstillinger:

1. Hvordan kan en nasjonal plan gjøre det enklere for dere å arbeide med bærekraftsmålene?
2. Hvilke utfordringer er de viktigste?
3. Hvilke dilemmaer møter din sektor, og hvordan skal vi tilnærme oss disse?
4. Hvilke tiltak bør regjeringen vurdere i handlingsplanen?

CIENS ønsker med dette å gi innspill på bærekraftsmålene med den bakgrunn i vår forskning på klima, natur og miljø.

Spørsmål 1: Enklere å nå målene

Samordning på tvers

Det er nødvendig med god samordning på tvers av bærekraftsmålene slik at man ikke risikerer å gjøre tiltak for å forbedre ett bærekraftsmål som samtidig reduserer mulighetene for å oppnå andre bærekraftsmål. CIENS foreslår derfor at det opprettes en tverrsektoriell gruppe som har mandat å sikre en helhetlig tilnærming til bærekraftsmålene. Det er særlig viktig at klima- og miljøforvaltningen er tungt representert i alle bærekraftsmålene der det å løse klima- og miljøutfordringer er sentralt for å nå målene.

Skjæringspunktet mellom politikk/forvaltning og forskning (Science Policy Interface)

Naturpanelets (IPBES) og klimapanelets (IPCC) sine kunnskapssynteser påpeker behovet for gjennomgripende samfunnsendringer (transformative change) eller andre endringsprosesser. Dette har fått bredt gjennomslag internasjonalt i FN, EU mm. CIENS foreslår derfor at det opprettes en tverrfaglig gruppe av kunnskapsaktører som arbeider med kunnskapskonflikter

og hindringer for å få til en helhetlig og bærekraftig forvaltning. Kunnskapssynteser kan eventuelt bestilles av den ovenfornevnte tverrsektorielle gruppen.

Miljøforskningen har en viktig rolle i skjæringsflaten mellom forskning og politikk. Vi er tett på forvaltning, politikk og sivilsamfunn ved at vi er vant til å jobbe med anvendt forskning, og vi har utstrakt kompetanse på ulike former for skjæringsflater mellom forskning og politikk, der arbeid med prosesser rundt kunnskapsproduksjon og forankring og synteser av kunnskap inngår som del av det.

For krevende, sammensatte og komplekse endringsprosesser som skal bygge på kunnskap, kreves andre måter å jobbe på enn at hver sektor jobber hver for seg med å nå sine mål. CIENS anbefaler at det i større grad brukes såkalte Science Policy Interface-prosesser og synteser til å produsere og forankre kunnskap som grunnlag for gjennomgripende samfunnsendringer. I tillegg anbefaler vi at det sikres en finansiering som muliggjør mer løpende rådgivning fra forskningsmiljøene til å bidra i slike prosesser. CIENS foreslår på denne bakgrunn at det etableres nye finansieringsformer og sette av midler til at forskningsmiljøene kan delta aktivt i prosesser i skjæringsfeltet mellom forvaltning/politikk og forskning.

Nasjonal statistikk og bærekraftsmålene

Det blir enklere, - og mulig, å følge opp bærekraftsmålene, hvis man kan måle progresjon over tid. Her er nasjonal statistikk svært viktig. Nasjonal statistikk i regi av SSB må derfor avspeile hvor nærme vi er å nå målene. CIENS foreslår derfor at handlingsplanen foreslår forbedringer i nasjonal statistikk slik at den kan bidra til å måle progresjonen for de ulike bærekraftsmålene.

Spørsmål 2: Viktigste utfordringer

Norge har bærekraftig utvikling på mange områder innen økonomi og sosiale forhold. Imidlertid har Norge utfordringer knyttet til de klima- og miljørelaterte bærekraftsmålene, som omfatter følgende mål: 3 (helse), 7 (ren energi for alle), 11 (bærekraftige byer og samfunn), 12 (ansvarlig produksjon og forbruk), 13 (stoppe klimaendringene), 14 (liv under vann) og 15 (liv på land). CIENS foreslår at handlingsplanen har særskilt fokus på disse bærekraftsmålene, der Norge har de største utfordringene.

Spørsmål 3: Dilemmaer i vår sektor

Fokuset på innovasjon og verdiskaping er meget høyt i Forskningsrådet, med tilhørende høye bevilgninger til forskning. Bevilgninger til forskning på en del miljø- og bærekraftsutfordringer har imidlertid ikke økt, eller økt lite. Bevilgningene til forskning på dette feltet står ikke i forhold til utfordringene med tap av natur og naturverdier, andre miljøutfordringer og hvordan man kan sikre en grønn omstilling for bedrifter, kommuner og industri som inkluderer både natur, klima og øvrige miljøutfordringer. I tillegg mangler det forskning på hvordan man kan sikre gjennomgripende endringer i det norske samfunnet. CIENS foreslår derfor at regjeringen må øke bevilgningen til forvaltningsrelevant forskning som fokuserer på løsninger som kan gi en grønn omstilling både for natur, klima og miljø (se også spørsmål 1).

Spørsmål 4: Hvilke tiltak bør prioriteres i meldingen?

Basert på svarene under de øvrige spørsmålene, mener CIENS at følgende bør foreslås i meldingen:

- Det opprettes en *tverrsektoriell gruppe* som har mandat å sikre en helhetlig tilnærming til bærekraftsmålene.
- Det opprettes en *tverrfaglig gruppe av kunnskapsaktører* som arbeider med kunnskapskonflikter og hindringer for å få til en helhetlig og bærekraftig forvaltning.
- Det bør etableres nye *finansieringsformer og sette av midler til at forskningsmiljøene kan delta aktivt i prosesser i skjæringsfeltet mellom forvaltning/politikk og forskning.*
- *Nasjonal statistikk bør forbedres* slik at den kan bidra til å måle progresjonen for de ulike bærekraftsmålene.
- Det bør være særskilt fokus på disse *bærekraftsmålene knyttet til klima, natur og miljø*, der Norge har de største utfordringene.
- *Bevilgningene til forskning på natur, klima og miljø må økes.*

Vennlig hilsen

Kjell Arne Hagen
Daglig leder